

STATSMINISTER GRO HARLEM BRUNDTLAND

Husøydagene

Parken, 21. august 1994

Det har vært en opplevelse å få lov til å besøke Husøy, Lenvik og Senja og se hvordan dere her ute i havgapet har bygget et så livskraftig samfunn. Her er vakkert - natur har dere sannelig nok av - og dere har rike ressurser, både i havet og i dere selv. Det er imponerende å se hvordan dette lille samfunnet har klart å hevde seg så godt.

Det er jo eksporten av fiskevarer som er selve ryggraden her og kundene finner vi lengre sør. Opp gjennom historien har det jo langt på vei vært slik at nordlendingen har greidd seg sjøl, og hatt direkte kontakt med utlandet uavhengig av myndigheter og hovedstad. Jeg har fått se tall over hvor mye folk i Senja-kommunene eksporterer pr. innbygger som har vært imponerende. Og det beviser vel, som det sies her i distriktet, at det finnes ikke utkant bare utkantfølelse, og at sentrum det er der ressursene fins.

Den avgjørelse vi alle skal være med på å ta 28 november i år kan det nok være delte meninger her på Senja. Alle her vet jo hva jeg mener. Men 28. november teller ikke min stemme noe mer enn din. Da må vi alle ta ansvar for å velge det vi mener er best for landet og for kommende generasjoner.

Jeg mener oppriktig at det er best for Norge at vi går inne i EU fordi EU vil bli så viktig for oss. Jeg mener at det er som likeverdig deltaker i Europa at vi kan best fortsette veien mot en bedre og tryggere fremtid for oss selv og våre barn. Det gjelder ikke bare deler av Norge - det gjelder hele landet vårt - ja det gjelder ikke minst Kyst-Norge. Jeg var ikke sikker på mitt ja før natten til 16. mars i år. Det var nemlig da forhandlingene var over og vi visste at vi hadde fast fisk - at vi hadde en avtale som tok skikkelig vare på Kyst-Norges interesser.

Kontroll med ressursene er en livsnerve her på kysten - ja det er en livsnerve for hele vårt land som i alle tider har vært avhengig av hva naturen kunne gi oss. Norge er en stor fiskerinasjon. Kystkulturen er en bærebjelke i det som er Norge. Her lever dere med havet og av havet, og i regjeringskontorer og Storting har vi en soleklar plikt til å passe på at utviklingen kommer kyst-Norge til gode og at kyst-Norge har en rik fremtid.

Vi er alle avhengige av inntekter som vi henter fra de rikdommer naturen har gitt oss, og vi har et ansvar for å forvalte ressursene slik at de kommer våre barn og de ufødte generasjoner til gode.

Derfor var det så viktig for oss å få en avtale med EU-landene som slår fast at vi kan ha en forsvarlig ressursforvaltning og at ressursene skal komme landet vårt til gode. Derfor er jeg glad for at vi har fått dette til i avtalen.

- Vi har ugjenkallelig sikret oss eiendomsretten til olje og gassressursene.

- Vi skal ha egne ordninger for nordlig landbruk fra Finnmark helt til Sørlandet som gir grønt lys for nasjonal landbruksstøtte og en fortsatt aktiv distriktspolitikk.
- Og ikke minst; vi beholder retten til fiskeressursene - vi har sikkerhet for en trygg forvaltning i framtiden, vi har trygghet for at fiske innenfor 12-milssonen er forbeholdt norske fiskere og vi har endelig blitt kvitt tollene på fisk. Det kan gi oss tusenvis av nye arbeidsplasser langs kysten.

Dermed har vi fått de løsningene vi trengte for å sikre at Norge - og Nord-Norge ikke minst - blir en respektert likeverdig del av EU og ikke et unntak. Norsk og nordisk virkelighet skiller seg fra forholdene lenger sør i Europa. Det har vi nå tatt høyde for. Da mener jeg vi har trygghet for å si ja.

Men så spør noen - hvorfor har vi dette med EU i det hele tatt? Ble vi ikke ferdige med det i 72? Det er så mange vanskelige spørsmål og så mange som strides.

Europa og verden har ikke stått stille siden 1972. Endelig er den kalde krigen slutt og vi kan begynne den krevende jobben med å knytte sammen Europa som var delt.

Vi har utsikter til et mye bedre naboforhold til Russland enn med Sovjetunionen. Det er mange muligheter - for handel og samarbeid. Men det er like mange utfordringer fra et miljø i krise rett over grensa fra Kirkenes.

Og i Vest-Europa - der vi finner våre venner og allierte i NATO - der har landene søkt sammen i nærmere samarbeid. I 1972 gikk det som da var EF fra 6 til 9 medlemmer - ikke 10 fordi Norge sa nei. Så har nye land sluttet seg til så de i dag er 12. Nå har Østerrike sagt ja og blir medlem fra nyttår.

Men det kanskje viktigste for oss var at Sverige og Finland søkte. Og hvis også de sier ja, som jeg tror de gjør, kan det oppstå en ny skillelinje i Norden, mellom oss og de andre. Da kan grensa mot EU gå langs Kjølen. Det viser hva som er skjedd de siste årene.

Det er min overbevisning at Norges framtid er best tjent med at vi går videre med de landene som står oss nærmest - våre naboer, venner og allierte i Europa.

Har vi noe å vinne på et nei? For meg er et nei det mest usikre valg. Mitt ja er et nei til større usikkerhet. For meg står det klart at vi bør gripe sjansen nå - vi vet ikke når vi får en like god sjanse igjen.

Mange er i tvil. Det kan jeg godt forstå, særlig når vi ser på alt som sies og skrives om saken. Det er tre måneder til vi skal stemme og det gir tid til informasjon for de som ønsker det og tid til å tenke og samtale med andre. Det er mange enkeltargumenter i debatten. Når jeg har landet på ja - så er

det ut fra en helhetsvurdering. Fire grunner har vært særlig viktige for meg:

- Medlemskap gir oss det tryggeste grunnlaget for fred, sikkerhet og miljø - og en økonomi som kan sikre arbeid og velferd til alle.
- Vi har fått et forhandlingsresultat som tar vare på norske særtrekk og som sikrer et godt grunnlag for arbeid og bosetting i hele landet.
- Medlemskap gir oss full medbestemmelse og sikrer at vi selv kan ivareta norske interesser i Europa.
- Medlemskap sammen med våre naboer gjør at vi kan ta vare på og videreutvikle samholdet i Norden.

Ser vi rundt oss i Europa ser vi mange forskjeller. Men spør vi menneskene i hvert land vil vi se at mye av det de er opptatt av er det samme. Slik er det også med landene - enten de er små eller store. Hvorfor samarbeider 12 - snart 16 - kanskje 20 land i EU?

Jo, de vil sikre en sunn økonomi og grunnlaget for velferd.
 De vil ha felles regler for å beskytte de svake og kontrollere de sterke.
 De vil vedta regler for et bedre miljø.
 De vil stå sammen om sin sikkerhet.
 De vil samarbeide mot kriminalitet og narkotika.
 De vil bygge ut jernbanenettet og andre kommunikasjoner slik at Europa knyttes tettere sammen.

Selve hensikten med dette samarbeidet er større trygghet for framtiden. Det er å prøve å forene krefter der hver enkelt innsats ikke strekker til.

Men så er det de som omtaler EU som noe skremmende og fremmed - som vil ha det til at EU ikke er demokrati - eller at Norge ikke vil være en selvstendig nasjon som medlem.

Men, dere: Kan dette være troverdig? Er de virkelig slik de landene som vi alltid har regnet som våre nærmeste og beste naboer? Er det slik de er de demokratiske landene som har vært våre venner og allierte i årtier? Tror vi at land som Danmark, England, Nederland og Frankrike ikke lenger er selvstendige?

Nei, slike skremmebilder må vi ikke gå på. Pessimisme og frykt bringer oss ikke framover.

Også i morgen - innenfor eller utenfor EU må vi klare det meste selv. Ingen gir oss fribillett. Grunnlaget for arbeid og fritid, hverdag og høytid, er at økonomien er i orden - at bedriftene går godt, at staten og kommunen har inntekter som sikrer helsevesen og eldreomsorg - barnehager og utdanningstilbud - og at vi fordeler det vi skaper i fellesskap på en rettferdig måte.

Men jeg tror at vi får en litt mindre krevende jobb om vi er med i samarbeid med andre - at vi har sikkerhet for at landene trekker mer i samme retning framfor å motarbeide hverandre.

Nå har vi fått ned rentene i Norge. Det tror jeg mange har merket i det siste. De fleste har fått litt mer å rutte med. Blir vi stående utenfor EU må vi regne med at norske renter vil ligge høyere enn om vi er med. Det rammer husholdningene, bedriftene eller de som har tatt lån til et nytt fartøy.

Jeg mener et ja til EU er et nei til prisstigning og dyrtid. Det er et ja til et sikrere grunnlag for jobb til alle. Det er et ja til lavere renter, stabile priser og billigere mat for forbrukerne.

Vi vil ikke merke store endringer fra første dag. Men som medlemmer vil vi ha grunnlag for en mer solid økonomi - og en solid økonomi er både grunnmuren og reisverket i velferdsstaten. Det er jeg sikker på - for hvis det var slik at et EU-medlemskap truet det norske velferdssamfunnet - da ville jeg ikke ha anbefalt et ja. Jeg sier ja fordi jeg er trygg på at medlemskap vil sette oss bedre i stand til å styrke den velferdsstaten vi er stolte av.

Mange sier at denne saken er vanskelig fordi de føler de kan for lite. Til dere vil jeg si at dere kan be om mer informasjon, kanskje om noen utvalgte emner dere er opptatt av.

Men til slutt, når alle momenter er veiet og vurdert, tror jeg likevel det helt sentrale blir dette: De land som er våre nærmeste venner og allierte ønsker å bli med i EU. De ønsker Norge velkommen. Vi er mest selvstendige som nasjon om vi har de samme rettigheter som de andre.

Her i Nord vet folk at det krever noe ekstra av hver enkelt - og noe av fellesskapet - om vi skal mestre naturen og skape det vi trenger for å sikre en trygg hverdag. Det vil ikke endre seg, om vi er med eller ikke.

Fortsatt vil det være slik at vår hverdag avhenger av hva vi skaper sammen. De aller fleste beslutninger som angår hverdagen skal vi ta på samme måte som i dag. Barnehager, eldreomsorg og utdanning - det bestemmer vi selv - her i kommunen/fylket - i storting og regjering.

Dette har vært et minnerikt besøk for meg. Jeg vil få takke dere for mange gode samtaler. Jeg tar med meg mange gode minner.